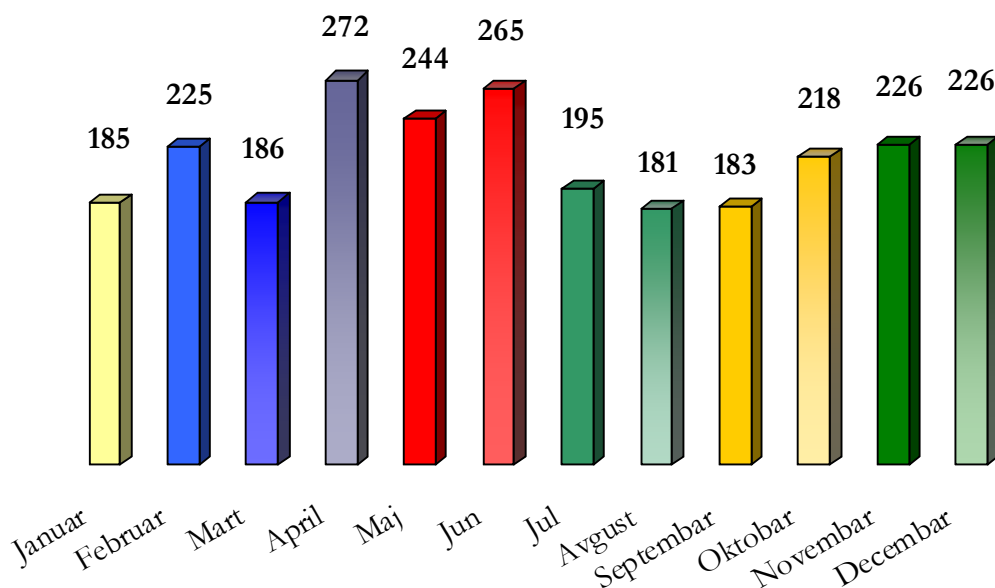

ASTRA SOS telefon i direktna pomoć žrtvama trgovine ljudima tokom 2013. godine

Od početka rada ASTRA SOS telefona u martu 2002. godine do 31. decembra 2013. godine, primljeno je ukupno **20477** poziva koje je uputilo **3451** klijenatkinja/klijenata. U istom periodu, **444** osobe su identifikovane kao žrtve trgovine ljudima.

Tokom 2013. godine, ASTRA je primila **2606** poziva od ukupno **620** klijentkinja/klijenata, od kojih su njih **365** prvi put kontaktirali ASTRU. Broj poziva po mesecima je predstavljen u **grafikonu 1**.

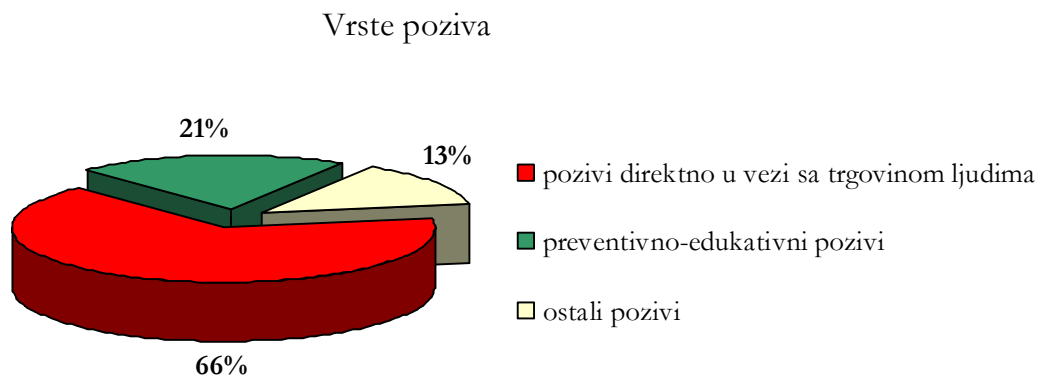
Broj poziva po mesecima u 2013. godini

Grafikon 1

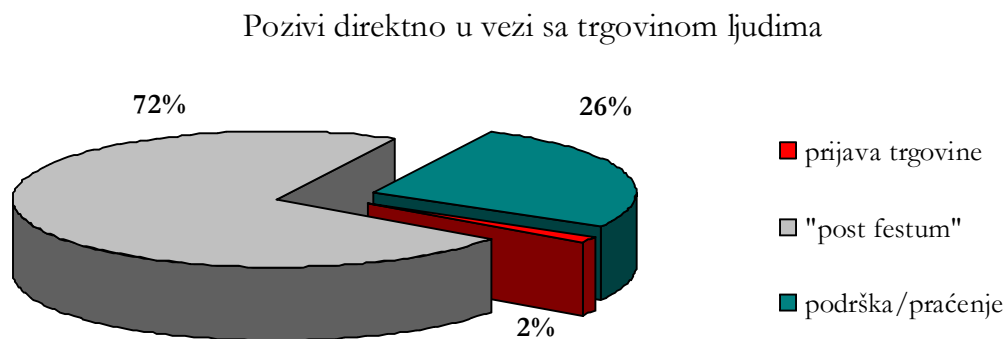
Struktura poziva

Razlozi poziva koje nam klijenti upućuju putem ASTRA SOS telefona su prikazani u **grafikonima 2, 3, 4 i 5**.

Grafikon 2

Kao što je prikazano u **grafikonu 2**, najčešći su pozivi koji su u direktnoj vezi sa trgovinom ljudima. U 2013. godini primljeno je **1719** poziv iz ove kategorije, što predstavlja **66%** svih poziva. Od **26** SOS poziva koji su se odnosili na prijavu trgovine ljudima ili prijavu žrtve i/ili trgovca, identifikacija žrtve trgovine ljudima je izvršena u **24** slučaja. Najveći broj poziva čine post festum pozivi (**1250**), koji se odnose na period nakon identifikacije, tj na urgentno zbrinjavanje, oporavak i (re)integraciju žrtava trgovine ljudima. **443** poziva se odnosilo na podršku koja je žrtvama obezbeđena nakon što su izašle iz ASTRINOG programa (re)integracije (**grafikon 3**).

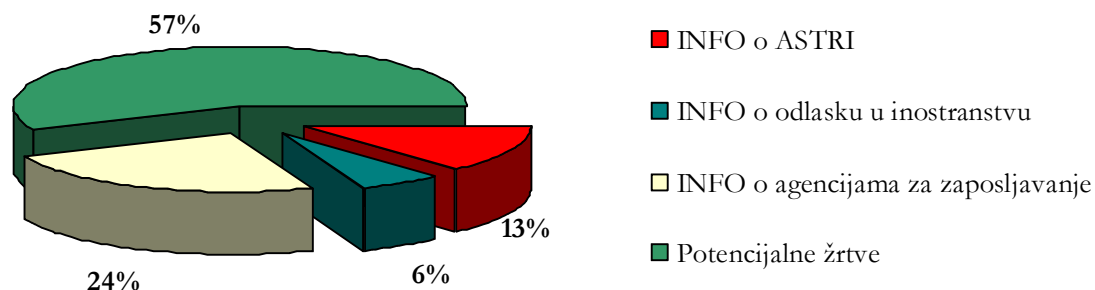
Grafikon 3

U **grafikonu 4** su prikazani preventivno-edukativni pozivi kojih je tokom 2013. godine primljeno **539** (**21%**). Pozivi u ovoj kategoriji su se najčešće odnosili na problem radne eksploatacije i izloženost riziku naših građana da radeći u inostranstvu postanu žrtve trgovine ljudima.

Tokom 2013. godine su naročito bile izražene masovne, po pravilu iregularne migracije radnika iz Srbije u gradove Ruske Federacije i zemalja bivšeg Sovjetskog Saveza. Građani su najčešće vrbovani za rad u građevinskoj industriji koja, kao radno intenzivni sektor, ima veliko učešće neformalnog rada i duge lance podugovaranja. Putem ASTRA SOS telefona tokom 2013. godine je primljena **21** prijava od pojedinaca, a

koja se odnosila na grupe radnika, približno **600** osoba iz Srbije, eksploatisanih na gradilištima olimpijskog kompleksa u Sočiju. U pitanju su radno sposobni muškarci iz svih delova Srbije, različitih godina starosti i obrazovnih profila. U Soči su odlazili posredstvom firmi registrovanih u Srbiji i Rusiji, preko agencija, među kojima pojedine nisu imale licencu za vršenje ove delatnosti, kao i posredstvom pojedinaca na koje su ih poznanici upućivali. Pojedinačna svedočenja o pozitivnim iskustvima drugih radnika i mogućnost da ostvare primanja značajno veća od prosečnih zarada u Srbiji, doprineli su tome da radnici prihvataju ove poslovne angažmane ne upuštajući se u prethodne provere njihove pouzdanosti. Po dolasku u Rusiji poslodavci im nisu regilisali boravak, niti obezbedili obećane ugovore i radne dozvole, što je radnike učinilo podložnim različitim vrstama prevara, od novčanih, preko kršenja radnih prava, iskorišćavanja i, u najtežim slučajevima, trgovine ljudima u cilju radne eksploatacije. Radnicima koji su se ASTRI obraćali za pomoć nisu isplaćivane zarade, zbog čega su bili u situaciji da poslodavcu ne mogu da daju otkaz i vrate se kući. Na nekim gradilištima radnici su bili prinuđeni da rade po deset i više sati dnevno bez prestanka, u nebezbednim i surovim uslovima, sedam dana nedeljno. Većini je bila uskraćena hrana, pijaća voda, adekvatan smeštaj, grejanje i topla odeća. Mada su pojedini od njih bili povremeno u kontaktu sa porodicom, spoljna komunikacija im je zbog uslova u kojima su boravili bila vrlo ograničena, a zbog neregulisanog boravka nisu smeli da se obrate lokalnim vlastima i zatraže pomoć. Jednom broju radnika su oduzeti pasoši, kontrolisano im je kretanje, a pojedini od njih navode da su bili izloženi pretnjama i ucenama od strane predstavnika firmi koje su ih angažovale. Slučajevi o kojima je ASTRA obavestena predstavljaju grubo kršenje radnog prava i nesumnjivo je da opisane okolnosti ukazuju da je većina radnika bila pod rizikom i na korak od ulaska u lanac trgovine ljudima.

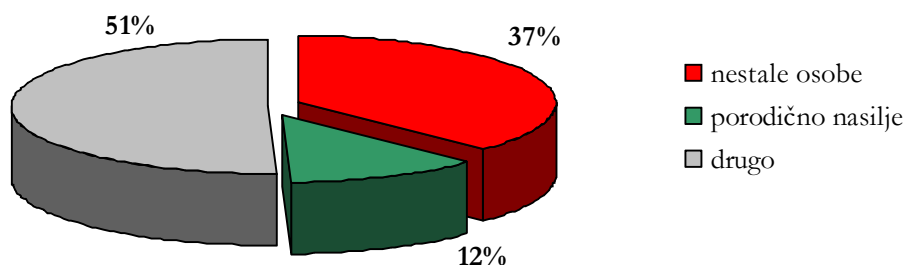
Preventivno-edukativni pozivi

Grafikon 4

U okviru kategorije preventivno-edukativnih poziva, najfrekventniji su pozivi u vezi sa potencijalnim žrtvama – klijentima i klijentkinjama koje su u riziku da postanu žrtve jer se nalaze u okruženju trgovaca ili u poznatim obrascima trgovine ljudima (**305**), a značajan broj poziva je imao za cilj dobijanje informacija o agencijama za zapošljavanje (**131**). Građani su tražili pomoć pri proveri inostranih firmi, najčešće evropskih, za poslove u različitim delatnostima. Broj poziva u vezi sa ponudama za rad u modnoj industriji je i dalje visok, dok se po prvi put 2013. godine beleži značajan broj poziva građana koji su primili spam mejlove u vezi sa mogućim zaposlenjem u inostranstvu. ASTRI su se po pravilu obraćali nakon što bi već započeli komunikaciju sa osobama koje stoje iza tih mejlova, a koje su koristile podatke postojećih kompanija, dok su do kontakata građana najčešće dolazili preko sajtova za traženje poslova.

Ostali pozivi

Grafikon 5

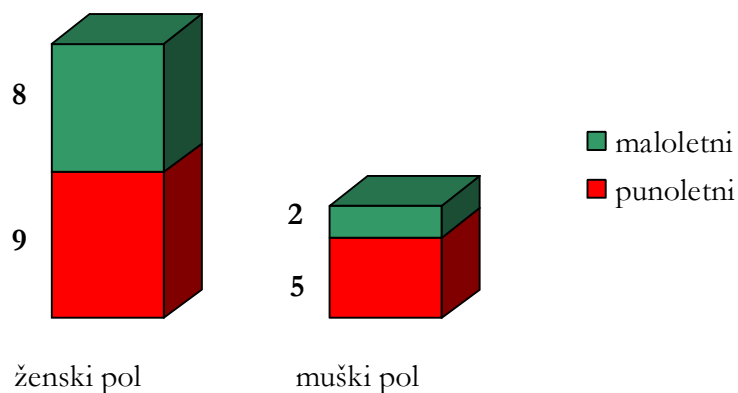
U **grafikonu 5** su prikazani ostali pozivi – ukupno **348** poziva, tj. **13%** svih primljenih poziva u 2013. godini. Ovi pozivi se odnose na prijave nestalih osoba (**130**), porodičnog nasilja (**42**), kao i probleme koji nisu povezani sa problemom trgovine ljudima već sa drugim oblicima nasilja (**176**).

Žrtve trgovine ljudima

Od marta 2002. godine do decembra 2013. godine, putem ASTRA SOS telefona su identifikovane **444** žrtve trgovine ljudima, od kojih su **347 (78%)** državljanke/državljeni Republike Srbije. Od ukupnog broja identifikovanih žrtava, njih **163** su deca (**37%**).

Tokom 2013. godine, **24** osobe su identifikovane kao žrtve trgovine, od kojih su njih **10 (41%)** bila deca. **17** žrtava su ženskog pola i **8** njih su maloletne, dok su među žrtvama muškog pola (**7**) identifikovana **2** deteta.

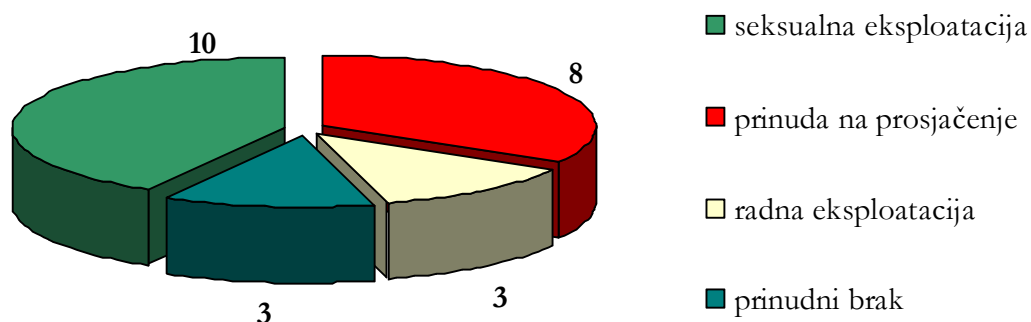
Uzrast i pol žrtava trgovine ljudima

Grafikon 6

Najčešći vid eksploatacije kojoj su žrtve bile izložene je seksualna eksploatacija (**10**). U **8** slučajeva je svrha trgovine ljudima bila prinuda na prosjačenje, dok je sklapanje prinudnog braka zabeleženo u **3** slučaja. Radnoj eksploataciji su bile izložene **3** osobe.

Vrste eksploatacije

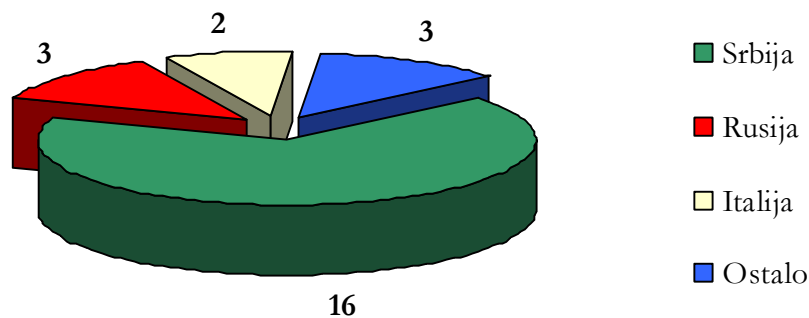
Grafikon 7

Za razliku od 2012. godine, žrtve identifikovane 2013. godine su najčešće ulazile u lanac trgovine ljudima posredstvom bliskih osoba (roditelji, bliski rođaci, suprug), a nešto ređe kroz poznanstvo i poslovne ponude osoba koje su površno poznavale.

U **tri** slučaja se radilo o stranim državljanima, dok su ostale žrtve trgovine ljudima (njih **21** tj. **87%**), bile poreklom iz Srbije. Strane državljanke su bile poreklom iz Moldavije (2) i Crne Gore (1).

Kada se radi o zemljama destinacija žrtava trgovine ljudima u 2013. godini, kao i prethodnih godina, najčešća destinacija je Srbija (**16**). Zemlje destinacije žrtava trgovine ljudima su bile i Rusija (**3**) i Italija (**2**), a u pojedinačnim slučajevima Austrija, Francuska i Holandija.

Destinacije žrtava trgovine ljudima

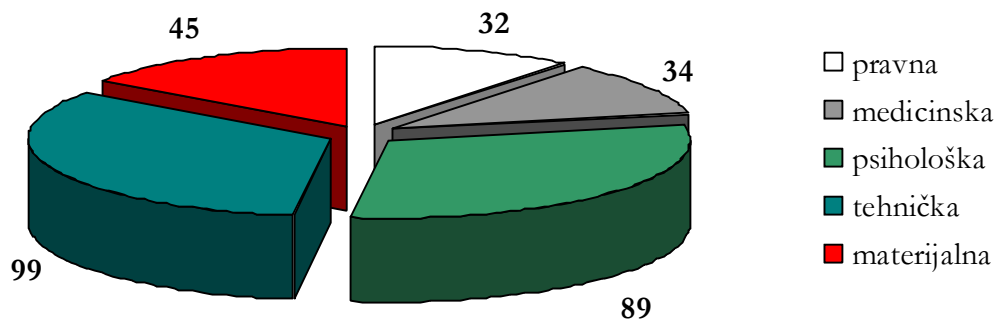
Grafikon 8

Od 24 identifikovanih žrtava u 2013. godini, **15** osoba je bilo poreklom iz Srbije i na teritoriji Srbije su eksploatisane (2013-**62%**, 2012-**55%**, 2011-**42,5%**, 2010-**51%**, 2009-**42%**, 2008-**25%**). Srbija je bila zemlja porekla i destinacije za **9** maloletnih i **6** odraslih osoba, od kojih su njih **12** ženskog pola.

Direktna pomoć žrtvama trgovine ljudima

U toku 2013. godine pruženo je ukupno **299** različitih vrsta pomoći (psihološka, pravna, medicinska, tehnička i materijalna pomoć).

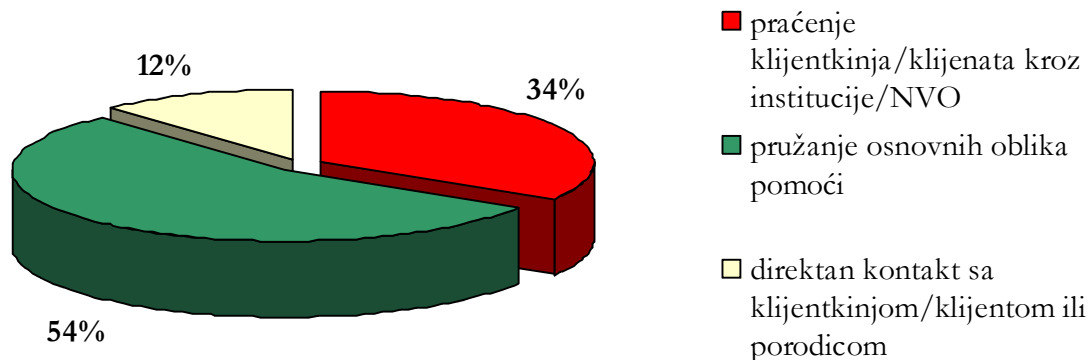
Vrste pomoći

Grafikon 9

Tokom 2013. godine obavljeno je ukupno **119** terenskih akcija. Najveći broj terenskih akcija je obavljen u cilju pružanja nekog od vidova pomoći (**65**).

Vrste terenskih akcija

Grafikon 10

U okviru ASTRINOG programa reintegracije 2013. godine su realizovane brojne aktivnosti čija je struktura određena individualnim potrebama preko **80** osoba koje su identifikovane tokom 2013. godine ili ranijih godina. Aktivnosti su realizovane u prostorijama Dnevnog centra, ali i u drugim gradovima koji su mesta prebivališta klijentkinja/klijenata. Pružena im je podrška od strane ASTRINIH konsultantkinja u vezi sa ostvarivanjem njihovih građanskih prava, pomoć kroz individualni psihoterapeutski rad i pravno zastupanje u sudskom postupku, kao i kroz aktivnosti usmerene ka njihovom ekonomskom osnaživanju kada su želeli da nastave školovanje ili da pronađu posao. Osobama koje su prepoznate kao potencijalne žrtve je u okviru Dnevnog centra bila dostupna podrška kroz periodične radionice čiji je primarni cilj bio da pruže informacije o samom problemu trgovine ljudima i načinima zaštite.